De decreto uerſiſicato

Dolo ⁊ contumacia.l.ij.t.iiij.
Decimis primicijs ⁊ oblationibus.libro.iij.
titulo.xiij.
Electione ⁊ electi poteſtate.l.j.t.vj.
Etate ⁊ qualitate in ordine preficiendorum.
libro p̄mo.ti.xj.
Exceptionibus .l.ij.t.ix.
Exceſſibus p̄latorum in ſubditos.l.v.t.xiij.
Foro competenti.l.ij.t.ij.
Homicidio voluntario vel caſuali.l.v.t.iij.
In integrum reſtitutione.l.j.t.xj.
Iudicijs.li.ij.t.p̄mo
Iureiurando.libro.ij.t.viij.
Iurepatronatus.li.iij.t.xij.
Immunitate eccleſiarum cymiteriorū ⁊ re-
rum ad eas pertinentium.l.iij.t.xvj.
Iudeis ⁊ ſaracenis ⁊ eorum ſeruis.l.v.t.ij
Magiſtris ⁊ ne aliquid exigatur ꝑ licentia
docendi.l.v.t.j.
Officio vicarij.li.j.t.vij.
Officio ⁊ poteſtate iudicis delegati.l.j.t.viij
Officio iudicis ordinarij.l.j.t.viij.
Procuratoribus.l.j.t.x.
Probationibus.l.ij.t.vij.
Prebendis ⁊ dignitatibus.l.iij.t.ij.
Priuilegijs et exceſſibus priuilegiatorum.
libro q̄nto.t.v.
Penitentijs ⁊ remiſſionibus.l.v.t.vj.
Reſcriptis.libro.j.t.ij.
Renunciationibus.l.j.t.ij.
Rebus eccleſie non alienādis.l.iij.t.iiij.
Rerum permutatione.l.iij.t.v.
Regularibus ⁊ tranſeūtibus ad religionē.
libro.iij.t.xj.
Religioſis domibus vt epiſcopo ſint ſubie-
cte.libro.iij.t.xj.
Reliquijs ⁊ veneratione ſanctorū.l.iij.t.xv
Summa trinitate ⁊ fide catholica.l.j.t.j.
Supplenda negligentia prelatorū.l.j.t.v.
Sequeſtratione poſſeſſionum ⁊ fructuum.
libro.ij.ti.vj.
Sententia ⁊ re iudicata.l.ij.t.x.
Sepulturis.libro.iij.t.vij.
Statu monachorum ⁊ canonicorū regula-
rium.libro.iij.t.x.
Sententia excōmunicationis.ſuſpenſionis
⁊ interdicti ⁊ ſolutionis.l.v.t.vij.
Teſtamentis ⁊ vltimis voluntatibus.li.iij.
titulo.vj.
Vt lite pendente nihil innouet.l.ij.t.v.
Vita ⁊ honeſtate clericorum.l.iij.t.j.
Verborum ſignificationibus.l.v.t.viij.

Nota ī libris clemen

tinarū decretalū ſūt tituli ſiue rubrice.xlvij.
In p̄mo libro.xj. In ſecundo.xj.
In tertio.xvj. In quarto.j.
In quinto.viij.

Scire debes ꝙ premiſſe ſunt rubrice dū-
taxat decretalium. licet taliū plurime ponūt
in legum codicibus

Sed q2 decreti rubri

cas nimis eſſet tedioſum enumerare ꝑpter
maximā multitudinē. Nec tn̄ naturā ei9 p̄te-
reā v̄ſus ſubiūgā totā materiā decreti ſigni-
ficātes. In genere de q̄libet diſtinctōe ⁊ omi
bus q̄ſtionib9 cūctaꝝ cauſaꝝ

Collige verſus quid vult diſtinctio q̄uis
Vt videat quiſq3 diuinū ius hominiſq3
Vtq3 ſciat ꝑ que conſiſtunt iura quiritum.
Et cur dicatur res eccleſiaſtica canon
Regum cur fuerint a p̄mo condita iura.
Nec licet cuiq3 ius naturale mouere
Hec mala peccati diſtinguit iudificati
Ex hac cognoſces qui leges cōpoſuerunt.
Re qua ius nature conſuetudine differt
Vt naturali cedant que conſtituūtur.
Sic legi regum lex preualet eccleſiarum.
Mandato iuris ⁊ legum vincit̄ vſus
Omnia iuſticie diſcretio prouide penſat
Non diſpenſatur vbi naturale patet ius
Sic nec agas leuia ꝙ q̄s vitet grauiora.
Tempus in hac diſce quo canon cepit eſſe
Reſpicias q̄t erant ⁊ eos qui cōſtituerūt
Actor ſit papa.ſi conciliū celebrandū
Dicit̄ hic ꝙ bis ſynodus celebrat̄ in anno
Hec monſtrat quid decretalis ep̄la poſſit
Tanto quis valet quo q̄s ratōibus inſtat.
Summos ſeu minimos recitans locat in-
feriores
Iſta loca diſtinguit ⁊ ordinat eccliaꝝ
Conſecrat hec omnes maiores ſiue mīores.
Diſcutit iſta genus patriā vitāq3 ſacrandi

Hec dat cuiqꝫ ſuũ veniale de crimie diſtãs.
Sit poſt baptiſma contentus ꝯiuge ſola.
Hac auguſtinus nubentis vota reqrit
Iſta ſacratorꝫ contractũ damnat ⁊ odit
Hac locus ⁊ cauſa tempꝰ pſona notanẽ.
Contradicit hec ꝑ concilium manicheis
Tangit ⁊ hec que cõtineant offerre volẽtes.
Inſtruit hec leuita minor ꝙ contineat ſe.
Ordo ſacer non deẽ ei ſi qs bigamus ſit
Femina pontifici pſona domeſtica. non ſit.
Iſta docet preſul ꝙ debet ſobrius eſſe.
Inſtruit hec prudens ꝙ debeat eſſe ſacrãdꝰ.
Hec ꝓhibet legere gentilia metra ſatire
Scripturas ſacras ſacrandus ſcire iubeẽ
Admonet hec illũ q̃ non extrinſeca nouit
Niſi ſit ornatus hic non admittiẽ ipſe
Conuenit eſſe modũ greſſus verbiqꝫ cibiqꝫ
Tutus eſt ipſi ſi ſit cunctis bonus hoſpes.
In factis verbis hunc cõdecet eſſe pudicuꝫ
Gloria pontificis eſt vt ꝓcul ingluuies ſit
Expedit vt non ſit ꝑcuſſor q̃ſqꝫ ſacerdos.
Reſpuit hec hominẽ diſtinctio litigioſum
Mittit in interitũ cupidos ħ ſenꝰ abhorrẽs
Abijcitur ſacrandus in hac ſi neophitus
Non venit ad clerum q̃ corpus hꝫ vicioſuꝫ.
Iudicat hec primo grauiter ſed poſt mode
ratur vel miſeretur
Sacrari vetat hec omnes q̃s cura ſtringit
Prepoſitus ꝑmo dat hic ꝑpoſterus ordo
Idcirco vetat hos qꝛ ſepius hi repetunẽ
Reijcit hec ſeruos ſine libertate ſacrandos.
Eijcit abſciſos ⁊ corporibus viciatos
Condemnat in hac generatio pſbyterorꝫ
Hic baptiſatus ꝓhibetur ſi fuit eger
Hec vetat abbate monachos volẽte ſacrari.
Officiũ negat hec niſi ſit bene quiſqꝫ ꝓbatꝰ.
Nullꝰ erit pſul niſi quẽ ſacer ordo decorat
Indigni layci iubet hec ne pontifices ſint
Clericꝰ plebs pnceps ħ eligit hec petit ħ vult
Uſurpans laicus id vt eligat audiat iſtam
Sed docet hec ꝑ q̃d tribuatur pſulis ordo
Cum diſſenſio fit a pluribus edita ſtabunt.
Ut ſacreẽ ab omnibꝰ archiepus hec vult.
Inſtituitqꝫ iubet apſide pſbyteros hec
Uult hec ſacrari ſi cui dubius fuit ordo.
Si vult hoc pſul. lectores cõdiat abbas
Eccleſia titulo ve carens non promoueaẽ
Reſpice dicta patꝫ ne ꝓmoueas alienũ
Abnuit hec recipi cui dimiſſoria nõ eſt
Tute ſuſcepis quem ſic formata tuetur
Punit maiores dũ ꝓmouent inferiores
Diſtinguit tꝑa hec in quo promoueãtur
Tempra diſtinguit ⁊ in his ieiunia ponit.
Rectos iudicat hec modulos interſticiorũ.
Iſta dat annorꝫ numerũ quo ꝓmoueanẽ
A q̃bus ipſa patris electio debeat eſſe
Sed loca pontificis docet hec ⁊ pſbyterorũ.
Crimie quo careat ſacrandꝰ ĩ hac replicaẽ
Hec dat paupibus lapſoſqꝫ docet repare.
Ut nec conſenſum det peccatis alienis.
Solicitus ſit epiſcopꝰ oppreſſos releuare
Congruit vt pſul ꝑmũ ferat hoſpiti curam.
Incautũ largũ vetat ħ venantibꝰ obſtat
Hac daẽ impenſa. viduas inopeſqꝫ tueri
Reſpuiẽ clerꝰ ſi non pius aut cupidus ſit
Iſtic ſit regula ⁊ ꝙ bene ꝑpoſitus ſit
Ex hac ſacrari prohibentur litigioſi
Tutius ante petat niſi ſit ſatis eccľie res
Hec plus corde ꝓbat dño q̃ꝫ voce canendũ.
Hec dat obedire maioribus inferiores
Nõ negat iſta ſuaſ mãdare vices patarchã
Sed nõ oino vetat iſta tacere minores
Ut ſeculi pnceps non ordinet eccleſie res
Urbs nõ ligtos apices nõ vult neqꝫ mitti
Eſt ius muniri pegrinum q̃nqꝫ ſigillis
Uniuerſale nullum ſinit iſta vocari.
Iſta vetat ne q̃ celebrent niſi pallia denẽ
Moribus indecori nõ pallio ſunt decorãdi
Abſit vt vna habeat duos puincia patres
Senſum verſibꝰ his dat cauſe q̃ſtio q̃uis
Damnat ementes ſpũalia gratia xpi
Ingreſſum vendẽs vel emẽs perit eccľiaꝝ
Si ꝓ ꝑbendis dederis q̃d ſymon haberis
Crimis ignorans fiet reus ille paterni
Eccleſiam reddit iſta vix ꝙ ordine pſteẽ
Rurſus ꝓmotos abſcidit ius ꝓmouẽdos
Eccleſia pax plena ſibi clericiqꝫ negatur
Cauſa patens cũ ſit cũctis non queriẽ ordo.
Ad ius vel ſynodũ nullus trahat expoliatũ
Dum talem ſubeat qualẽ feciſſe volebat
Ad teſteſqꝫ duos pſul conuinciẽ aptos
Si cadit accuſans non cogiẽ reus vltra
Reſpuitur iure vox dilatoria ſi ſit
Uir bonus accuſat quẽuis licet inferior ſit.

De decreto uerſificato

Mandato legis datur accuſatio ſcriptis.
Qđ plene reſtitui debeat ius edocet omne.
Vtitur iudicijs quanto fuit expoliatus
Aperte tractetur q̄ʒuis inducia detur
Reſtat vt infamis ⁊ hō ſine lege tacēs ſit
Vox inimica domeſtica vox non obeſt ali-
eno
Mitti vel duci nō debet ad exteriores
Libere ab hac non ſtat ſimilis queʒ ſua cul-
pa remordet
Iudex auditor non fiat p̄ſulis vnus
Iudicio nullus vnq̄ʒ damnabit̄ abſens
Exigitur ne q̄s in quo cadit hoc repetat̄
Torquet ī actorē ſibi vox abiecta reatū.
Omīs anathema nec agat nec teſtificet̄
Rite tacet quis minor illū ſi tenet etas.
Dum neq̄s agere nequeas ⁊ teſtificari
Ius ſtatuit ne ſit q̄s vnq̄ʒ teſtis ⁊ actor
Nunq̄ʒ damnet̄ q̄s cū non poſſit adeſſe
Dat ius ꝙ q̄s agat ꝑ ſe ciuilia tantum
Mittit famoſum neglecta ꝓbatio flagris
Eſt accuſandus ſemel ⁊ bis terq̄ʒ vocandꝰ.
Nemo procuret crimen ciuilia curet
Baiula iuris iubet vt ſynodalia fiant
Reuera malꝰ eſt mala cuiꝰ q̄ male pandit
Aut caput aut lingua delatori capulet̄.
Omnes infames tacent aut crimine tenti
Preſulis obiecta niſi vera proles reꝓbaris.
Iudicium expetere nunq̄ʒ debes alienum
Alter adeſſe poteſt ſi ſit ꝓuincia diſcors.
Si cadit accuſans non cogetur reus vltra.
Eſt q̄ dum viuit nemo ſibi ſubſtituendus
Tutus ſemper erit hic q̄ ſe dante recepit
Dat ius ne ſtatuat ſucceſſorē ſibi p̄ſul
Nullus amicoꝝ mihi ꝓſit vt eligar vnus
Electus cum ſim p̄ſtatur cautio damni.
Eſt ſecum ſtandū ſententia ni vetat ipſum.
Ordinis eſt ne q̄s vnq̄ʒ redeat ſine ſcriptis
Si q̄s anathema ſtatuit v̄tute carebit
Iudicis ⁊ alterius nullus eſt ordo petēdꝰ.
Curent p̄mates bene ſua non aliena
Non dubites dotem cū baſilica retinendā
Ordinet ⁊ ſeruet diſpenſet non alienet
Nil p̄terq̄ʒ duos preſumat ſumere ſoldos
Iudicet vt laicus clerum nō attrahat vllꝰ.
Iudicium ſecli ſequit̄ ſuſpenſio cleri
Seu bona ſeu mala ſit ſn̄ia dico tenendam.

Dico ꝙ propriū poterit q̄s clerꝰ habere
Eccleſie ſi res vendis vel emis ſibi reddas.
Si dare vis ⁊ des dare nō potes eccl'ie res
Ex re cōmuni queſitis vtimur eque
Si fortaſſe voles teſtari de proprio des
Eccleſie baptiſmali dande decime ſunt
Tp̄a longa trahūt ius funeris ⁊ decimaꝝ
Ius eſt ne q̄s plus repetat q̄ʒ debeat alter
Non niſi ciuili refrater teſtis habetur
Tale q̄d exercens non debet clericus eſſe
Si tulerit plꝰ q̄ʒ dederit iam fenus habetur
Ex male queſitis elemoſyna non ſit egenis.
Si male queſita tenet digne nō penitet vllꝰ.
Iniuria non pena datur cū pena notat̄.
Nec retinere licet q̄ ſunt ꝓmiſſa patrono
Solū voce nequit cōdemnari mulieris
Tali die dn̄i placitum nō debet haberi.
Atq̄ʒ ꝓbatur in hac ꝓbatio danda neganti.
Nec cōfeſſio fit nec iuramēta coacta.
Tollere non poterit quem ꝯfert ſolꝰ honorē
In grauibus ſi ſit deuictꝰ eijciatur
Dantur in hac monachi paſtores eccleſiaꝝ
Abbas eccl'iam p̄ſul debet dare curam
Hic legitur ꝙ ius ⁊ rem p̄ſcriptio tollit
Quadragenis domibus p̄ſcriptio religioſ.
Tales ſi teneant ius nō tamē ergo gubernēt
Vſurpans ſine iudicio rem decidet a re
Reſpuit a laicis ius eccleſias retineri.
Queritur an liceat cordis dimittere votum
Vt ſua cenſaldꝰ teneat que deſerat eger
Omne monaſterio remanebit nec redit ille.
Dū redit illicite que cōtulit illa manebunt
Terminat h̄ apō alumnū ſynodale ſtatutū
Vt non abbates a p̄ſule conſtituantur.
Vt preſul cleꝝ nō impediat monachandū
Ipſo nolente tamē non ſuſcipiat alter
Sed iā canonicos canon ꝓhibet mōachari
Quē pater offert ſi placet erit cū ſit adultꝰ
Viſam mox veſtem ſi nō pat̄ abdicat h̄ ſtet
Offert inuitū nec ſeruat religionem
Et ſi forte placet monacho trāſire licebit.
Prima ſit ex titulo ſit cōmendata ſecunda
Eccl'iam renui vetat hac aliaq̄ʒ cupiri
Tertia ne liceat tractare negocia ſecli
In clara veſte prohibetur clericus eſſe
Examen ꝓpriū fugiens ſine ſpe graduū ſit
Iuramēta licet hoī dare quando neceſſe

De decreto uerſificato

Si ſic eſſe putat vt ait nō peierat ipſe
Taliter exēplo qđ obediat iſte probatur
Vota ꝑmiſſa mutent̄ turpia ſi ſint.
Dum peierare cupis purus haberis
Ex iuſta cauſa multis licet arma mouere
Fiet bellum iuſtū ſi ꝓ rebus repetendis
Fas eſt quādoquidē ſocio ſuccurrit̄ armis
Inferriqꝫ docet vindictā queſtio quarta.
Cū ſit ad hͦ poſitus vt puniat ille meret̄
Iura iubēt hoīes ꝑuerſos ad bona cogi.
Eccleſie rebus ſint heretici ſpoliandi
Tandē de clero nulli licet arma mouere.
Si qͥs es heretic⁹ tua ſit ſentētia nulla
Interdū mali poſt mortē corripiunt̄
Crimine ꝑdonū non damnet̄ domus eius.
Tuta ſit eccleſia quā lex priuata tuetur
Et ſi ſubſequit̄ lex altera derogāt illi
Mentē diuinā rimātes ſortilegi ſunt
Vita non viuunt q̄ peccāt iſta tenentes.
Nomina materiā q̄ per pͥmordia ſumpſit
In quattuor diſces ſi forte requiris
Tales ni ceſſent cōmunio tollitur ipſis
Vinctū pontificis nō ſolues tu morturū.
Morte facit penas noli ꝓponere quantū
Si ſit ſolēne. dirimit cōnubia votum
Sponſa ligat ſpōſum ꝓprie nō eſt tñ vxor
Soluit diſparitas cult⁹ ꝯnubia queqꝫ.
Iungit̄ hic alij ſi reſpuit illa manere
Teſtatur bigamū ſacer auguſtin⁹ eundē
Viros cōiugij perſone diſſipat error
Tantū conditio poterit ſi vilior erit.
Nam ꝯtracta ꝑus nō ſoluit federa ſꝫ poſt
Parui ꝯtrahere nequeūt ſponſalia iure
Spūalis naturali non ſociet̄
Vxoriſqꝫ ſue cognatis non ſocietur
Mandat̄ clandeſtina ne cōnubia fiant.
Pollutā vetat hec in mortē fraude parantē
Si datur inuita poſt qñ placet redit illam
Vt nulli nubat niſi patris ſponſio fiat
Ducere lex prohibet ī cōiugio meretrices
Obſtat cōiugio ſacro complenda libido
Cū ſit liber anim⁹ nō ſpōdeat hāc pat̄ eius.
Tangere ne liceat aliā quā ſtirps ſibi fiat
Reuera ſine mente caro nunq̄ꝫ violatur
In ſimili lapſu non hanc dimittet adulter
Nullam dum viuit hec hic pro ꝯiuge ducat
Alter non peccet q̄ damnet̄ minus alter
Frigidus eſt alij tunc non ſociabit̄ vlli
Vir non abijciat ſine iudicio mulierem.
Tertia ſi credis purgat confeſſio crimen
Purgat ſecretū cordis contritio crimen
Et profecto ſemel dilectio non cadit vnq̄ꝫ
Nemo ſemel ſi penituit hñ penitet vltra.
Iſta probat dimiſſa ſemel peccata teneri
Magna cautela quiuis penſare tenet̄
Debeat eſſe gemens ⁊ qualis vulnera pur-
gans.
Omnes baptiſmi maculas q̄ tergere poſſit.
Dū tamē in vita poſt mortē ducere vitā
Vt vir nō oret vxor ſi debita querit
Mens vtriuſqꝫ niſi ſit nō bene ꝯtinet alter
Tuta manet viuēte viro que neſcia nupſit.
Vult leo ſi venit hic redit hec retinenſqꝫ pri-
orem.
Cognatā ꝓpriā nemo ꝑ coniuge ducat
Omnes vxoris cōſanguineos reprobabis.
Nunc ſeptēnoꝝ graduū diſtinguit̄ ordo
Atqꝫ ſtatus hoīs ſic eſt generatio q̄rta
Trunc⁹ ponit̄ hic cū ramis vt docꝫ auctor.
In teſtes recipi monſtrat tibi ſexta parētes.
Tangit̄ hic ꝙ nō inceſtu gignitur heres.
Vtitur hec in quo diſpenſandū licitū ſit.
Aut ſi fraus ſubeat coget̄ illa reuerti
Suſceptā ſobolem vetat affini ſociandam.
Nūc raptus fiet cum vi deducit̄ illa
Coniunget̄ ei purgatio crimine raptus
Conſecrat ecclīas dñi diſtinctio prima
Panis ſacrati fert ſacramenta ſecunda
Tertia dat ferias nobis ieiunia ſubdit.
Baptiſmaqꝫ docet ipſ diſtinctio quarta
Confirmat ſacrat officijs ieiunia laudat
Pneumate donato concludit fine beato

Explicit decretum verſificatum

Liber decretorū

diſtinctus eſt in tres partes. quarum pͥma vocat̄ diſtinctiōes. Et huiuſmodi ſunt centū ⁊ vna

In pͥmis duab⁹ diſtinctiōibus tractat magiſter Gracian⁹ de iure. ponēdo iuris diuiſionē. ſubdiuiſiōes ⁊ diuerſaꝝ ſpēꝝ differētias ⁊ ꝯueniētias In tertia qđ ſit canon. qđ pͥuilegiū. ⁊ qđ officiū legū.